

Riktlinje för fritidshem 6-9 år och 10-12 årsverksamhet

UN 2018/6295

Antagen av utbildningsnämnden den 12 december 2018.

Dokumentet ersätter tidigare riktlinje UN 2016/4521 daterad 14 december 2016.

Riktlinjen beskriver fritidsverksamhet i Norrköpings kommun.

Fritidsverksamheten består av fritidshem, som erbjuds till elever i åldrar 6-9, samt 10-12 årsverksamhet, som erbjuds som öppen eller inskriven plats.

Innehåll

1. Fritidshem och 10-12 årsverksamhet.....	3
2. Plats i fritidshemsverksamhet.....	4
2.1 I vilken omfattning ska fritidsverksamhet erbjudas?	4
2.2 Elever vars vårdnadshavare arbetar eller studerar.....	4
2.3 Elever vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldralediga.....	4
2.4 Lovplats.....	5
2.5 Plats utifrån elevens familjesituation eller behov av särskilt stöd.....	5
2.6 Elever vars vårdnadshavare uppbär sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning samt havandeskapspenning.....	5
2.7 Förändring av närvarotid.....	5
2.8 Uppsägning av plats	5
3. Fritidshemsverksamhet 6-9 år	5
4. Öppen 10–12 årsverksamhet	6
5. Inskriften 10-12 årsverksamhet.....	6
5.1 Inskriften plats för elever i grundskola.....	6
5.2 Inskriften plats för elever i grundsärskola	7
6. Öppettider.....	7
6.1 Nattomsorg för elever 6-12 år	7
7. Avgift för plats i fritidshem	8
7.1 Inkomsten avgör avgiften.....	8
7.2 Anmäla ändrad inkomst	8
7.3 Avgiftskontroll.....	8
7.4 Plats kan inte erbjudas vid obetalda barnomsorgsavgifter	8
8. Rättsliga källor	8

1. Fritidshem och 10-12 årsverksamhet

Den här riktlinjen gäller för den kommunala fritidshemsverksamhet, det vill säga verksamheter som Norrköpings kommun är skolhuvudman för. Den kommunala fritidsverksamheten omfattar fritidshemsverksamhet 6-9 år samt öppen och inskriven 10-12 årsverksamhet. Fritidshem regleras i skollagen 14 kap. och öppen 10-12 årsverksamhet regleras i skollagen 25 kap. Förutom skollagen är verksamheterna reglerade i tillämpliga förordningar, läroplaner och allmänna råd.

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan och grundsärskolan. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Vidare ska fritidshemmet främja allsidiga kontakter och social gemenskap.

Enligt skollagen ska varje kommun erbjuda utbildning i fritidshem för elever i kommunens förskoleklass, grundskola och grundsärskola. En elev ska erbjudas utbildning i fritidshemmet i den omfattning som behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete eller studier. Elevens behov av fritidsverksamhet kan även avgöras utifrån familjens situation eller elevens funktionsvariation, vilket beskrivs i särskilda avsnitt nedan. Hemkommunen ska erbjuda utbildning i fritidshem för elever som går i en fristående skola i de fall den fristående huvudmannen inte erbjuder sådan utbildning.

Av skollagen framgår att öppen fritidsverksamhet får erbjudas i stället för fritidshem från och med höstterminen det år då eleven fyller 10 år, om eleven inte på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem, vilket innebär inskriven 10-12 årsverksamhet.

Den öppna fritidsverksamheten ska genom pedagogisk verksamhet komplettera utbildningen i grundskolan och grundsärskolan. Verksamheten ska erbjuda eleven möjlighet till utveckling och lärande samt en meningsfull fritid och rekreation.

Norrköpings kommun erbjuder utbildning i fritidshem för elever i ålder 6-9. För elever i ålder 10-12 erbjuder kommunen så kallad 10-12 årsverksamhet. För att tillgodose olika behov av tillsyn finns 10-12-årsverksamheten i två former, *inskriven plats* som motsvarar fritidshem och *öppen verksamhet*. Kommunen erbjuder också nattomsorg under den tid när fritidsverksamhet inte erbjuds och i den omfattning sådan omsorg behövs med hänsyn till vårdnadshavarnas förvärvsarbete.

2. Plats i fritidshemsverksamhet

2.1 I vilken omfattning ska fritidsverksamhet erbjudas?

Skollagen reglerar vilka elever som har rätt att delta i fritidsverksamheten samt i vilken omfattning. Nedanstående grunder omfattar elever som deltar i fritidshem 6-9 år, samt i den öppna och inskrivna 10-12 årsverksamheten. Regleringen återfinns i skollagen 14 kap. 5-6 §§ och omfattar följande fall:

1. Elever vars vårdnadshavare förvärvsarbetar eller studerar.
2. Elever som har *ett eget behov på grund av familjens situation i övrigt*, vilket enligt lagförarbeten omfattar följande fall:
  - elever med ett annat modersmål än svenska
  - elever med bosättning i glesbygd
  - elever vars vårdnadshavare deltar i arbetsmarknadspolitiska åtgärder
  - elever vars vårdnadshavare har en funktionsnedsättning som begränsar elevens fysiska eller psykiska utveckling
  - elever vars vårdnadshavare är långtidssjukskrivna, sjuk- eller förtidspensionerade (sjuk- eller aktivitetsersättning enligt gällande benämning)
  - elever vars vårdnadshavare är intagna på behandlingshem eller kriminalvårdsanstalt.
3. Elever som *av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning som ges inom fritidshemsverksamhet*. Enligt lagförarbeten omfattar denna bestämmelse elever med funktionsnedsättning av olika svårighetsgrad samt elever som visar språkliga eller sociala svårigheter. Denna grund kan inte tolkas utifrån de omständigheter som kan omfattas av ”familjens situation”.

2.2 Elever vars vårdnadshavare arbetar eller studerar

Elever till vårdnadshavare som arbetar eller studerar har rätt till plats i fritidshemsverksamheten 6-9 år under vårdnadshavarens arbets- eller studietid samt restid, till och från arbete eller utbildningsplats. Behovet ska styrkas med arbets- eller studieschemat och lämnas till verksamhetens personal.

2.3 Elever vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldralediga

Elever vars vårdnadshavare är arbetssökande eller föräldralediga har möjlighet att delta i fritidshemsverksamheten 6-9 år upp till åtta timmar per vecka. Rektor avgör hur dessa åtta timmar ska fördelas under veckan. Platsen kan inte nyttjas under sommarsemestern, oftast vecka 28-31, jullovet och under studiedagar.

2.4 Lovplats

Om vårdnadshavare som förvärvsarbetar eller studerar enbart har ett omsorgsbehov under skolans lov och studiedagar kan eleven ha en lovplats. Vårdnadshavare ska till berört fritidshem eller 10-12 årsverksamhet anmäla när behovet av lovplats uppkommer. Lovplats kan erbjudas till elever i fritidshem 6-9 år och elever som har inskriven plats i 10-12 årsverksamhet. Vårdnadshavaren betalar per anmäld lovplatsdag. Vårdnadshavaren kan byta till lovplats med två månaders varsel. Det är inte möjligt att växla fram och tillbaka mellan lovplats och fritidshemsplats.

2.5 Plats utifrån elevens familjesituation eller behov av särskilt stöd

Elever kan vara i behov av fritidshem oavsett vårdnadshavarnas sysselsättning. Elever ska erbjudas utbildning i fritidshem eller inskriven plats i 10-12 årsverksamhet om *de av fysiska, psykiska eller andra skäl* behöver särskilt stöd i sin utveckling i form av sådan utbildning som ges inom fritidshem. Hur denna bestämmelse ska tolkas har angetts i avsnitt 2.1. Närvarotiden avgörs utifrån elevens behov. Beslut om plats för elever i behov av särskilt stöd fattas av verksamhetschef i samråd med elevens rektor.

2.6 Elever vars vårdnadshavare uppbär sjukpenning, sjuk- och aktivitetsersättning samt havandeskapspenning

Vårdnadshavare som blir sjukskrivna, får havandeskapspenning eller uppbär sjuk- och aktivitetsersättning behåller rätten till fritidshem i någon av de verksamheter som är aktuella utifrån elevens ålder och behov.

2.7 Förändring av närvarotid

Vårdnadshavare ska omgående anmäla ändrade arbets- eller studietider till verksamheten. Detsamma gäller om vårdnadshavare avslutar sin sysselsättning och blir arbetssökande. Vårdnadshavare ska också anmäla planerad föräldraledighet och semester.

2.8 Uppsägning av plats

Uppsägning av plats görs via e-tjänst minst två månader innan eleven ska sluta. Avgift för fritidshem betalas under dessa två månader oavsett om vårdnadshavare nyttjar platsen eller inte. En vårdnadshavare som sagt upp en plats och tackar ja till en ny placering inom de närmaste tre månaderna betalar avgiften för hela perioden.

3. Fritidshemsverksamhet 6-9 år

Elever börjar i den obligatoriska förskoleklassen höstterminen det kalenderår eleven fyller sex år och samtidigt avslutas elevens förskoleplats automatiskt. Om

vårdnadshavare har tillsynsbehov utöver tiden i skolan ansöker vårdnadshavare om plats i fritidshemsverksamhet 6-9 år. Fritidshemsverksamhet 6-9 år erbjuds på samtliga grundskolor med F-3, och finns för elever som går i förskoleklass och årkurserna 1-3. Fritidshemsverksamhet 6-9 år för elever som läser enligt grundsärskolans läroplan erbjuds på samtliga grundsärskolor.

Den 31 juli det år eleven fyller 10 år sker en automatisk utskrivning från fritidshemsverksamheten 6-9 år.

4. Öppen 10–12 årsverksamhet

Öppen 10-12 årsverksamhet finns på kommunens fritidsgårdar och på ett antal grundskolor. Organisation av denna verksamhet fastställs av utbildningsdirektören i samråd med verksamhetschefer.

Öppen 10-12 årsverksamhet innebär att elever erbjuds möjlighet att spontant och utifrån önskemål delta i den pedagogiska verksamheten. Denna verksamhet erbjuds till alla elever i kommunen och ingen ansökan krävs för deltagandet. Måltider ingår inte i den öppna 10-12 årsverksamheten, men kan erbjudas till självkostnadspris.

5. Inskriften 10-12 årsverksamhet

Vårdnadshavare kan ansöka om inskriven plats i 10-12 årsverksamhet *om eleven på grund av fysiska, psykiska eller andra skäl* är i behov av sådant särskilt stöd i sin utveckling som endast kan erbjudas i fritidshem. Hur denna bestämmelse ska tolkas har angetts i avsnitt 2.1.

Inskriften 10-12 årsverksamhet finns på kommunens fritidsgårdar, på ett antal grundskolor och på samtliga grundsärskolor. Organisation av denna verksamhet fastställs av utbildningsdirektören i samråd med verksamhetschefer.

5.1 Inskriften plats för elever i grundskola

För vistelse i inskriven plats i 10-12 årsverksamhet gäller samma regler som för fritidshemsverksamhet 6-9 år, bland annat ska eleven ha ett grundschema och frånvaro ska alltid anmälas.

Sommaren det år eleven fyller 13 år eller avslutar årskurs 6 i grundskolan sker en automatisk utskrivning från inskriven 10-12 årsverksamhet. Elever som fyllt 13 år är välkomna att delta i fritidsgårdars tonårsverksamhet.

5.2 Inskrivna plats för elever i grundsärskola

Inskrivna plats erbjuds till elever mottagna i grundsärskolan och finns på samtliga grundsärskolor med elever i årskurs 1-6. Sommaren det år eleven fyller 10 år sker en automatisk utskrivning från fritidshemsverksamheten 6-9 år. Vårdnadshavare vars barn är mottaget i grundsärskolan kan då ansöka om grundsärskolans 10 – 12-årsverksamhet. Elever som fyllt 13 år är välkomna att delta i fritidsgårdars tonårsverksamhet. För elever som omfattas av LSS, lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, kan i särskilda fall korttidstillsyn erbjudas.

Elever i grundsärskolan erbjuds inskrivna plats på den skolenhet där eleven har sin skolplacering.

6. Öppettider

Fritidshemmet för 6-9 år samt inskrivna plats i 10-12 årsverksamhet har ramtid för öppethållande vardagar mellan kl. 06.15 – 18.30. Ramtiden gäller för kommunala och fristående fritidshem. Öppettiderna kan variera mellan enheterna beroende på omsorgsbehov. Öppen 10-12 årsverksamhet har öppet mellan kl.13:00 - 17:00 på skoldagar och mellan kl. 9.00 – 17:00 på lov och studiedagar.

Fritidshemsverksamhet och fritidsgårdar har fyra planeringsdagar per år för personalens kompetensutveckling. Datum för dagarna beslutas under vårterminen och gäller för nästkommande läsår. Planeringsdagar för personalen är inte gemensamma i kommunen, utan varje fritidshem eller fritidsgård avgör vilka tidpunkter som passar verksamheten.

Under sommarledigheten och vid jul- och nyårshelgerna, då många elever är lediga, kan verksamheten samordnas. Det kan innebära att elever får vara på ett annat, än sitt ordinarie, fritidshem eller fritidsgård. Under planeringsdagar för personalen eller under ledighetstider tillgodoses elevernas omsorgsbehov genom samverkan över geografiska områden.

6.1 Nattomsorg för elever 6-12 år

Om vårdnadshavare har behov av barnomsorg utanför fritidsverksamhetens ramtid, ska en ansökan om nattomsorg göras. Nattomsorg finns till för barn vars vårdnadshavare förvärvsarbetar. Behov av nattomsorg kan även föreligga utifrån *familjens situation i övrigt*. Möjlighet till nattomsorg finns till och med juli det år eleven fyller 13 år.

7. Avgift för plats i fritidshem

7.1 Inkomsten avgör avgiften

Maxtaxan tillämpas, dvs. att avgiften fastställs till 2 % av hushållets samlade inkomst per månad före skatt. Avgiftsnivåerna fastställs av Skolverket och finns på hemsidan www.skolverket.se.

7.2 Anmäla ändrad inkomst

Vårdnadshavare ska anmäla hushållets avgiftsgrundande inkomst till utbildningskontoret. Rätt inkomst är en förutsättning för rätt uttagen avgift.

7.3 Avgiftskontroll

Norrköpings kommun tillämpar avgiftskontroller så att alla familjer ska betala rätt avgift. Den som betalat för mycket får pengar tillbaka och den som betalat för lite får en faktura på mellanskillnaden.

7.4 Plats kan inte erbjudas vid obetalda barnomsorgsavgifter

Om avgiften för fritidshem 6-9 år eller inskriven plats 10-12 år inte betalats trots påminnelse, stängs vårdnadshavare av från fritidsverksamhet. Ingen plats kan erbjudas om vårdnadshavare har en skuld till kommunen som gäller obetalda avgifter för förskola, fritidshem eller inskriven plats. Plats kan åter erbjudas när skulden är reglerad eller en återbetalningsplan har påbörjats.

8. Rättsliga källor

Fritidshem regleras i skollagen (2010:800) 14 kap.

Öppen 10-12 årsverksamhet regleras i skollagen (2010:800) 25 kap.

Skolverkets allmänna råd om fritidshem SKOLFS 2014:39.